

KUOPIO

Ympäristö- kertomus 2025

Kaupunginhallitus 30.3.2026

2141/11.00.01/2023

Kuopion ympäristökertomus 2025

Ympäristökertomus tarjoaa tietoa Kuopion ympäristön tilasta ja kaupungin ympäristönsuojelutyöstä vuonna 2025.

Kuopion kaupungin vuoden 2025 aikana uusitussa strategiassa kaupunki sitoutuu edistämään hiilineutraaliutta, ilmastokestävyyttä ja luontoposiitiivisuutta. Vuonna 2025 kaupunki teki Kiertotalouden green deal sitoumuksen, johon valitut neljä toimenpidettä tukevat osaltaan Suomen kiertotalousohjelman toteutumista ja ovat linjassa kaupungin Viksu Kuopio -ohjelman eli ilmasto- ja resurssiviisausohjelman kanssa.

Kuopion kaupunkikonsernin tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan jätteettömyyttä ja globaalisti kestävää kulutuksen tasoa.

Kuopio sitoutui yhdessä kymmenen suurimman kaupungin kanssa luontojulkilausumassa torjumaan luontokatoa ja edistämään luontoposiitiivisuutta. Luontoposiitiivisuus tarkoittaa sitä, että kunnan toiminnasta aiheutuu luonnolle kokonaisuutena enemmän hyvää kuin huonoa. Käytännön toimenpiteitä on toteutettu luonnon monimuotoisuusohjelman eli LUMO-ohjelman mukaisesti.

Ilmasto- ja luontotoimia on toteutettava rinnakkain, sillä ihmisten hyvinvointi ja kestävä talous edellyttävät niin päästöjen vähentämistä, ilmastoriskeihin varautumista kuin luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Nämä näkökulmat on huomioitava kaupungin kaikessa toiminnassa, kuten kaupunkisuunnittelussa ja rakentamisessa, hankinnoissa, energia- ja liikkumisratkaisuissa sekä asukas- ja yritysysteistyössä.

Sisällys

Ympäristöindikaattorit	4
Luontojulkilausuma	5
Luonto ja luonnonsuojelu	6
Uudet luonnonsuojelualueet	
Luontoselvitykset ja seurannat	
Kuopiolaisten luontosuhteen vahvistaminen	
Haitallisten vieraslajien torjunta	
Luonnonhoitotyöt ja Helmi-hankkeet	
Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen	9
Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys	
SISU-hankkeen keskeiset tulokset	
Viisas liikkuminen	11
Joukkoliikenne	
Jalankulku ja pyöräily	
Energiatehokkuus	12
Uusiutuvan energian osuuden kasvattaminen	

Ilmasto- ja resurssiviisauksviestintä	13
Vesien tila	14
Ilmanlaatu	15
Maaperän haitta-aineet	16
Ympäristönsuojelun hankkeita	17

Ympäristö-indikaattorit

Oheisen taulukon ympäristöindikaattorit ja tunnusluvut kuvaavat Kuopion alueen ympäristön tilaan vaikuttavia tekijöitä.

Trendi kuvaa kehitystä viimeisen 10 vuoden ajalta.

Selitteet:

- Parantunut (vihreä väri)
- Pysynyt ennallaan (keltainen väri)
- Huonontunut (punainen väri)

- * Ennakkotieto
- Tietoa ei saatavilla

⁽¹⁾ Matkamäärä sisältää myös Siilinjärveltä Kuopioon tai Kuopiosta Siilinjärvelle tehtävät matkat

Indikaattori	Yksikkö	2015	2022	2023	2024	2025	Trendi
Päästöt ilmaan ja ilmanlaatu							
Kaikki kasvihuonekaasupäästöt	kt CO ₂ -ekv	730	617	556	519	-	●
Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt (ilman teollisuuden päästöjä)	t CO ₂ -ekv/as.	4,9	3,7	3,2	3,0	2,8*	●
Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt	kt CO ₂ -ekv	179	156	150	156	151*	●
Hengitettävien hiukkasten (PM ₁₀) raja-arvotason ylitykset Tasavallankadulla (max. 35 ylitystä sallittu)	kpl	17	13	11	18	12	●
Tieliikenne							
Autoistuminen, henkilöautoa/1000 as.	henkilöautoa/1000 as.	450	459	457	453	441	●
Joukkoliikenteen matkamäärä, keskeinen kaupunkialue ⁽¹⁾	miljoonaa matkaa/v	4,9	7,3	8,4	8,8	9,4	●
Energian tuotanto ja kulutus							
Yhdyskunnan sähkön kulutus, ilman teollisuutta	MWh/as/v	7,0	6,9	6,6	6,8	-	●
Yhdyskunnan veden kulutus, keskeinen kaupunkialue, ml. yritystoiminta	l/as/pv	120	153	145	147	149	●
Sähkön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (Tilapalvelut)	kWh/r-m ³	15	16	15	14	13	●
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (Tilapalvelut)	kWh/r-m ³	29	33	32	31	29	●
Veden ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (Tilapalvelut)	litraa/r-m ³	90	69	83	73	62	●
Jätevedet ja jätehuolto							
Yhdyskunnan jätevesikuormitus: kokonaistyyppi (pl. Maaninka ja Juankoski)	g/as/vrk	7,92	6,52	5,98	6,61	6,75	●
Yhdyskunnan jätevesikuormitus: kokonaisfosfori (pl. Maaninka ja Juankoski)	mg/as/vrk	19,05	30,71	28,34	30,35	27,81	●
Yhdyskunnan jätevesikuormitus: BOD ₇ (pl. Maaninka ja Juankoski)	g/as/vrk	0,72	0,62	0,69	0,69	0,59	●
Asuinhuoneistot biojätteen erilliskeräyksen tai kompostoinnin piirissä	%	-	87	88	92,8	93,1	●
Luonto ja luonnonsuojelu							
Kaupungin omistamien ja valtiolle myytyjen luonnonsuojelualueiden pinta-ala	ha	688	765	798	798	827	●
Luonnonsuojelualueiden osuus kaupungin omistamasta metsäalasta	%	6,1	6,7	6,9	6,3	6,5	●
Kuopion asukasluku	asukasta	116 921	122 594	124 021	125 668	126 626	
Asukasluvun muutos edelliseen vuoteen verrattuna	asukasta	+750	+1 051	+1 427	+1 647	+958	

Taulukko 1. Keskeisiä ympäristön tilan indikaattoreita.

Luontojulkilausuma

- Suomen kymmenen suurimman kaupungin kaupunginjohtajat ja pormestarit kokoontuivat Espoon Luontofoorumissa 5.9.2025, jossa päivitettiin kaupunkien yhteinen luontojulkilausuma.
- Julkilausuman taustalla on Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuinen biodiversiteettiviitekehys sekä EU:n biodiversiteettistrategia, joiden mukaan luontokato on pysäytettävä vuoteen 2030 mennessä ja käännettävä elpymisuralle heti tämän jälkeen.
- Julkilausumassa tunnistetaan luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisten hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle sekä luontokadon torjumisen ja elinkeinoelämän toiminnan yhteensovittamisen tärkeys.
- Kuopio, muiden kaupunkien rinnalla, sitoutui päivitetystä julkilausumasta nostamaan luontoposiitiivisuuteen liittyvät tavoitteet strategiaansa.
- Yhteinen luontojulkilausuma sisältää sovitut toimet, joiden tavoitteena on luontokadon pysäyttäminen ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen.
- Toimiin sisältyy esimerkiksi:
 - Siniviherrakenteen, eli vesistöjen ja viheralueiden muodostaman verkoston, kehittäminen ja ylläpitäminen luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi.
 - Luontovaikutusten huomioiminen maankäytössä ja sen suunnittelussa.
 - Luonnon monimuotoisuutta vahvistavien toimintamallien, kuten ekologisen kompensaation, käyttöönoton edistäminen.
 - Luontokadon pysäyttämiseen liittyvän koulutuksen ja tiedonsaannin vahvistaminen.

Luonto ja luonnonsuojelu

Uudet luonnonsuojelualueet

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa (LUMO) kaupunki on sitoutunut suojelemaan ensi vaiheessa vähintään 10 % kaupungin omistamista metsistä ja soista.

- Kaupunginhallitus hyväksyi periaatepäätöksen 250 ha rauhoittamisesta luontolahjana 250-vuotiaalle Kuopiolle syksyllä 2025. Periaatepäätös on osa LUMO-ohjelman suojelutavoitetta.
- Uusia luonnonsuojelualueita perustettiin 2 kpl vuonna 2025: Tervaruukinniemi (17,3 ha) ja soiden suojelun täydennysehdotuksen kohteet (12,7 ha).

Luontoselvitykset ja seurannat

Kaupunki teettää vuosittain luontoselvityksiä kaupunkisuunnittelua, kunnossapitoa sekä metsienhoitoa varten. Selvityksillä kartutetaan lisäksi tietoa luonnon kannalta arvokkaiden kohteiden lajistosta.

- Liito-orava-LIFE -hanke loppui keväällä 2025. Hankkeessa aloitettua liito-oravan pönttöjen seurantaa ja liito-oravakannan tilanteesta kertovia papanakartoituksia Jynkänvuoren ja Pirttiniemen kohteilla jatkettiin 2025. Lisäksi hankkeen aikana toteutetuista seurannoista laadittiin koosteraportti, jossa tarkasteltiin liito-oravien esiintymistä hankealueilla ja pönttöjen käyttöastetta 2020-2024.
- Luonnonarvohehtaarien kartoitusta ja laskentaa kokeiltiin Kuopiossa ensimmäistä kertaa Matkuksen, Neulamäenrinteen ja Hepomäen teollisuusalueen asemakaavojen sekä muutamien täydennysrakentamisen kohteilla. Seuraavassa vaiheessa selvitetään, että mitä kohteiden ekologinen kompensatio vaatisi.
- Pienen Neulamäen alueella tehtiin selvitys kirjo-verkkoperhoselle soveltuvista elinympäristöistä ja lajin esiintymisestä.

Kaupunkivihreä

- Niityt ja avoimet alueet viherpalveluohjelma valmistui. Ohjelmassa tunnistettiin arvokkaat niityt ja niittykeskittymät sekä tarkasteltiin keskeisen kaupunkialueen niittyverkostoa ja laadittiin hoitokortit arvokkaille niittykohteille.
- Väinölänniemelle perustettiin uusi niitty Kuopion 250-juhlavuoden kunniaksi.

Kuopiolaisten luontosuhteen vahvistaminen

- Retkiä ja luonnonhoitotalkoita järjestettiin 24 kpl ja niille osallistui lähes 560 henkilöä.
- Suosituin retki oli Väinölänniemellä järjestetty pörriäispäivä ja juhlaniityn perustamis-tapahtuma, johon osallistui yli 80 henkilöä.
- Korkeakosken luontokohteen portaat kunnostettiin ja esteettömyyttä parannettiin.

Haitallisten vieraslajien torjunta

- Kaupungin torjuntatoimet on keskitetty ensisijaisesti jättiputken ja kurturuusun torjuntaan. Lisäksi jättipalsamia torjutaan erityisesti luonnoltaan arvokkailla kohteilla.
- Kesällä 2025 jättipalsamia torjuttiin erityisesti Kolmisoppi-Neulamäen, Puijon ja Halmejoen luonnonsuojelualueilla ja niiden ympäristössä.
- Keskeisen kaupunkialueen jättiputketietokannan päivitys aloitettiin. Havainnot päivitetään paikkatietopalveluun.
- Kuntalaiset osallistuivat haitallisten vieraslajien torjuntaan vieraslajitalkoissa sekä Crowdsorapelisovelluksen avulla. Crowdsorsan kautta kuntalaiset torjuivat 420 jättipalsamiesiintymää vähintään kerran kesän aikana.
- Haitallisten pienpetojen pyyntiin myönnettiin 3 lupaa yksityishenkilöille ja lisäksi pienpetoja pyytävät metsästysseurat (n. 65 kpl), joiden kanssa kaupungilla on metsästysvuokrasopimus.

Luonnonhoitotyöt ja Helmi-hankkeet

Luonnonhoidolla ylläpidetään tai ennallistetaan ja parannetaan luonnontilaa. Toimenpiteillä voidaan lisätä suojeluarvoja tai estää niiden jatkuvaa vähenemistä. Hoitotoimet tehdään niin, että ne edistävät yksittäisten harvinaisten lajien selviytymistä ja leviämistä (hoito) tai tukevat luonnon omien kehityskulkujen palautumista (ennallistaminen). Molemmat tavoitteet ovat tärkeitä luonto-positiivisuuden saavuttamiseksi, sillä ihminen on voimakkaasti heikentänyt useiden luontotyyppien tilaa.

- Luonnonhoitoa tehtiin ympäristöministeriön Kunta-Helmi-rahoituksen turvin Sormulanvaarun luonnonsuojelualueella, Antikkalan laskettelurinteellä sekä Pienen Neulamäen ja Matkuksen vanhoilla ratapohjilla. Yhteensä hoidettua pinta-alaa tuli noin 8,5 ha.
- Pilpan niittyjä (3,8 ha) kunnostettiin Tapio Oy:n vetämässä hankkeessa Metsä Groupin luonto-ohjelman rahoituksella ja Kuopion Energian tukemana.
- Muurankorven alueelle laadittiin ennallistamissuunnitelma ja ennallistamistyöt aloitettiin syksyllä 2025 yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.
- Kallavedellä edellisenä vuonna poltetun Kuikkaluodon palolajistoa selvitettiin kesällä 2025 yhteistyössä luonnontieteellisen museon kanssa.

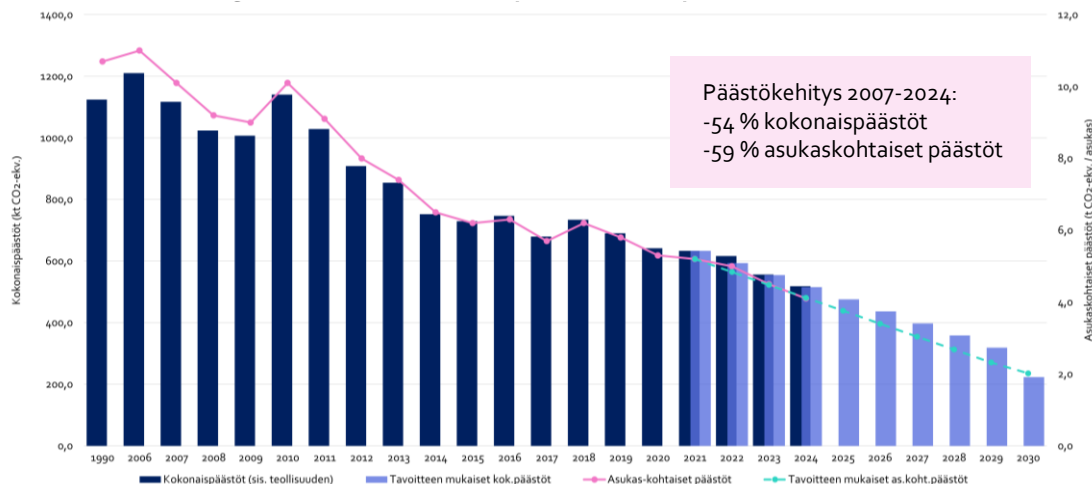

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Kuopion kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Tavoitteen saavuttamiseksi päästöjä tulee vähentää 80 % vertailuvuoden 2007 päästötasosta vuoteen 2030 mennessä.

Kasvihuoneakaasupäästöjen kehitys

Kuopion alueelliset kasvihuoneakaasupäästöt vähenivät 54 % vuoteen 2024 mennessä vertailuvuodesta 2007. Suurimmat alueellisten päästöjen aiheuttajat ovat tieliikenne, teollisuus ja työkoneet sekä maatalous. Lisätietoja: [Kuopion CO₂-raportti](#).

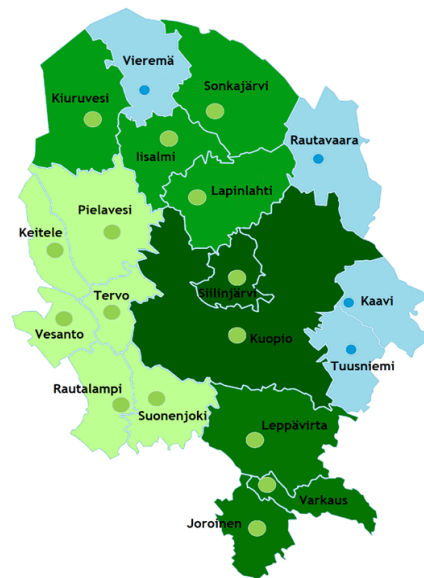
Kaavio 1. Kuopion kasvihuoneakaasupäästöt ja tavoitteen mukainen päästövähennys vuoteen 2030. Lähde: Kuopion CO₂-raportti 2026, Sitowise.

SISU-hankkeen keskeiset tulokset

- **Toimintamallit:** Kehitettiin ja pilotoitiin Kuopion seudun seudullinen ilmastokoordinaattorimalli sekä hankealueen laajuinen ilmasto-koordinaattoriverkoston toimintamalli.
- **Ilmasto- ja talousjohtaminen:** Kehitettiin ja otettiin käyttöön ilmastobudjetointi osana talousarvioita, toteutettiin kuntien [ilmastotoimenpiteiden vaikuttavuusarviointi](#) sekä rakennettiin ympäristöraportoinnin tueksi Ympäristövahti-järjestelmää.
- **Hankinnat:** Hankintaohjeistukseen päivitettiin ympäristönäkökulmia ja hankintojen ympäristönäkökulmien huomioimiseen tarjottiin asiantuntijatukea ja hankintakoulutuksia.
- **Varautuminen ja sopeutuminen:** Toteutettiin sopeutumisen koulutuksia ja sisällytettiin ilmastomuutokseen sopeutuminen kunnan valmiussuunnitelmaan.
- **Toimialojen ilmastotyö:** Laadittiin asemakaavoitukseen ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tarkistuslista ja vietiin se osaksi asemakaavoituksen työohjeita, sekä laskettiin kunnossapidolle hiilijalanjälki.

Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU) –hanke on edistänyt ilmastotyötä 15 kunnassa vuosina 2023-2026.

- **Viestintä:** Toteutettiin vaikuttavaa ilmastoviestintää, kuten Ilmastosisua arkeen! –kampanja, joka tavoitti n. 45 000 pohjoissavolaista. Järjestettiin Kestävyyshuippuvuotta 2025 ja laadittiin Kestävyyshuippuvuoden opas yhteistyökumppaneiden kanssa. Hävikkiverkoston 42 jäsentä edistivät yhteistyössä ilmastoviestinnästä ruokailua ja ruokahävikin vähentämistä.
- **Yhteistyö:** Yhteensä 67 yhteistyökumppania mm. Pohjois-Savon ELY-keskus, Itä-Suomen elinvoimakeskus, HIPOVA-hanke, Pohjois-Savon liitto, jätehuoltoviranomaiset, Ilmastokriisi-hanke, Ilmastokestävä Pohjois-Karjala 2030 -hanke ja valtakunnallinen ilmastokoordinaattoreiden ja asiantuntijoiden verkosto.
- **Palkinto ilmastotyöstä:** SISU-hanketiimi palkittiin Erytyskiitoksilla ansiokkaasta ilmastotyöstä Pohjois-Savon alueella Pohjois-Savon ilmastotoimikunnan palkintojen jaossa Pohjois-Savon ilmastofoorumissa 23.10.2025.
- **Jatko:** Kuntien ilmastotyön kehittäminen jatkuu SISUKAS-hankkeessa (Systemaattisen ilmastotyön ja sopeutumisen vahvistaminen kunnissa) 6/2026-11/2028.

Viisas liikkuminen

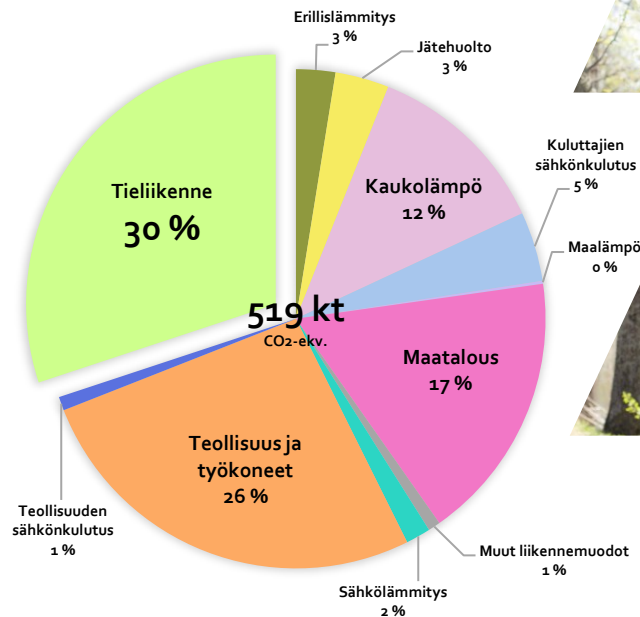
Lähes kolmasosa Kuopion kasvihuonekaasupäästöistä syntyy tieliikenteestä. Tieliikenteen päästöjen vähentäminen vaatii irtautumista fossiilisista polttoaineista, joukkoliikenteen käyttöasteen nostoa sekä kävely- ja pyöräilyolosuhteiden parantamista.

Joukkoliikenne

- Joukkoliikenteen matkamäärä keskeisellä kaupunkialueella oli 9,4 miljoonaa vuonna 2025. Kasvua edellisvuodesta on vajaa 3 %.
- Kaupunkiliikenteestä sähköllä ajettiin noin 23 %, uusiutuvalla biodieselillä ja sähköllä yhteensä 72 % ja loput 5 % fossiilisella.
- Joukkoliikenneohjelman tavoitteena on kasvattaa joukko-liikenteen matkustajamääriä 50 % vuoteen 2035 mennessä.

Jalankulku ja pyöräily

- Sähköavusteisia kaupunkipyöriä oli käytössä yhteensä 500 kpl, asemia oli käytössä 53 kpl. Vilkuu -fillareilla ajettiin kaudella 2025 noin 270 000 matkaa (hieman yli miljoona kilometriä). Käyttöasteen (lainauksia/pyörä/päivä) keskiarvo oli noin 3 koko kaudelta.
- Jalankulun ja pyöräilyn erottelevaa väylästä rakennettiin Puijonkadulle välillä Asemakatu-Puutarhakatu huomioiden myös esteettömyys.

Kaavio 2. Kuopion kasvihuonekaasupäästöt sektoreittain vuonna 2024. Lähde: Kuopion CO₂-raportti, Sitowise.

Energiatehokkuus

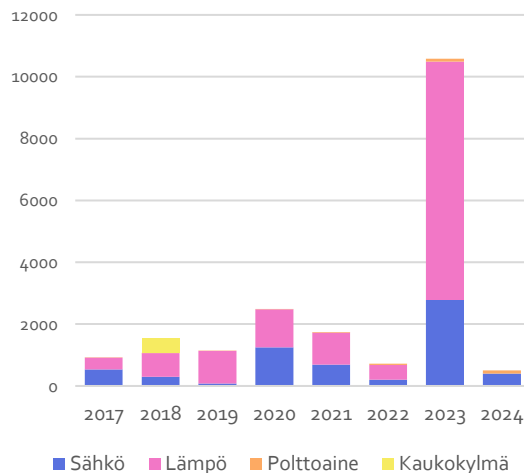
Energiankäyttöä on edelleen tehostettu kaupunkikonsernissa. Kaupungin toimialojen ja tytäryhtiöiden toteuttamien toimien ansiosta vuoden 2025 aikana säästettiin yhteensä 1,2 miljoonaa kWh sähköä, 3,4 miljoonaa kWh lämpöä ja 10,4 miljoonaa litraa vettä. Säästö vastaa 0,5 miljoonaa euroa.

Kuopion kaupunki on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa kaudella 2017-2025 ja jatkosopimus on tehty tulevalle kaudelle. Sopimuksen tavoitteena on ollut tehostaa kaupungin energiankäyttöä 7,5 prosentilla vuoteen 2025 mennessä. Toteutuneet vuotuiset säästöt ovat yli kaksinkertaiset asetettuun tavoitteeseen nähden (vuoden 2024 loppuun mennessä).

Uusiutuvan energian osuuden kasvattaminen

- Vuonna 2025 Kuopiossa tuotettiin sähköstä ja lämmöstä 89 % uusiutuvilla energiavaroilla.
- Kuopion kaupungin omissa kiinteistöissä kulutetusta lämpöenergiasta uusiutuvien osuus oli 98 %. Kaupungin hankkimasta sähköstä 100 % on tuotettu uusiutuvilla, alkuperävarmennetuilla energianlähteillä.
- Kaupungin kohteissa aurinkosähköä tuotettiin 267 MWh, kaupungin kiinteistöissä otettiin käyttöön kaksi uutta aurinkovoimalaa vuonna 2025. Kuopion alueella kytkettiin vuoden 2025 aikana uusia aurinkosähkövoimaloita (pientuotanto) käyttöön kaikkiaan 316 kpl / 3759 kWp, sisältäen Kuopion Energian ja Savon Voiman verkot.

Vuosittain toteutettujen toimenpiteiden energiansäästö (MWh/a)

Kaavio 3. Kuopion kunta-alan energiatehokkuussopimus, toteutettujen toimenpiteiden energiansäästö 2017-2024. Lähde: Energiatehokkuussopimusten vuosiraportointijärjestelmä.

Ilmasto- ja resurssiviisausviestintä

Viksu Kuopio –viestintää on toteutettu näkyvästi vuoden aikana muun muassa kestävän kuluttamisen ja viisaan liikkumisen teemoilla.

Viksu Kuopio –viestintää vuoden 2025 aikana

- 38 Viksu Kuopio -aiheista uutista julkaistiin kaupungin verkkosivuilla ja intrassa.
- Marraskuun Black Weekin aikana kampanjoitiin luonnon, kulttuurin ja elämysten kuluttamisen puolesta tavarankulutuksen sijaan. Viestintäkampanja näkyi sosiaalisessa mediassa ja katukuvassa näytöillä eri puolella kaupunkia. Facebookissa kampanja tavoitti noin 23 000 henkilöä ja Instagramissa 38 000 henkilöä.
- Syksyllä 2025 toteutettiin Vilkkuttaja –kampanja ekaluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen. Tavoitteena oli kannustaa kestävään liikkumiseen ja tehdä bussilla matkustamisesta ekaluokkalaisille tutumpaa ja turvallisempaa. Kampanjaesite sisälsi bussiliput yhdelle lapselle ja aikuiselle. Kampanja toistetaan syksyllä 2026.

Viestintäkampanjoilla kannustettiin kestävään kulutukseen ja liikkumaan kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä.

Vesien tila

Noin neljäsosa Kuopion pinta-alasta on veden peitossa. Suurimman osan vesipinta-alasta muodostavat suuret järvet, kuten Kallavesi, Suvasvesi, Syväri ja Suuri-Ruokovesi. Kaupunkialueella on lisäksi kymmeniä pieniä järviä ja lampia. Vesistöjen rehevöityminen, liettyminen ja tummuminen on edelleen iso ongelma. Lisäksi ilmaston lämpeneminen on lisännyt vesiensuojelun haasteita ja tärkeyttä.

Vesistöjen tila

- Keskeisellä kaupunkialueella lampien tilaa seurataan ja parannetaan kunnostustoimilla. Asutuksen läheiset lammet ovat tärkeä osa lähiluontoa ja asumisympäristöä.
- Petosenlammen kunnostushankkeessa toteutettiin hoitokalastus loppusyksyllä 2025, mutta saalismäärät jäivät pieniksi kalojen hankalan sijainnin takia.
- Savonian ympäristömonitorointi -kurssin kanssa selvitettiin yhteistyössä Leppälammen ja Pitkälammen talviaikaista vedenlaatua ja vedenlaatuun mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä.
- Maankäytön hulevesien hallinnan aluekohtaiset periaatteet Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan alueilla -hankkeessa tehtiin mm. hulevesien laadullista riskiluokitusta, laadittiin pintavaluntamalli tulvatilanteiden mallintamiseen sekä päivitettiin hulevesien luonnonmukaisen hallinnan suunnitteluohje.
- Vesipuidedirektiivin mukaiset vesien ekologisen ja kemiallisen tilan arvioinnin ja luokittelun kriteerit päivittyivät 2025. Uusittu luokitus julkaistaan 2026.

Ilmanlaatu

Kaupungin ilmanlaatua heikentää merkittävimmin katupöly. Hengitettävien hiukkasten pitoisuudet ovat korkeita pääasiassa katupöly kautena keväisin ja vilkkaimmin liikennöityjen katujen läheisyydessä.

Kuopion kaupunki on mukana Suomen ympäristökeskuksen ja Metropolian Katupölyn ja tieympäristön ilmanlaatu (KATTIE) 2025-2026 -hankkeessa. Hankkeen tarkoituksena on tutkia katupölyn päästöihin ja pitoisuuksiin vaikuttavia tekijöitä sekä kartoittaa eri lähteiden osuuksia erilaisissa katukohteissa. Lisäksi tutkimus pyrkii tunnistamaan tehokkaimpia keinoja katupölyn vähentämiseksi ja tuottamaan tietoa, joka tukee Kansallisen Ilmansuojeluohjelman 2030 tavoitteiden saavuttamista.

Ilmanlaatua seurataan [seitsemällä mittausasemalla](#). Vuonna 2025 mittausverkostoa laajennettiin Pirtin mittausasemalla. Mittausasemalla seurataan tieliikenteen päästöjä (typpidioksidia, pienhiukkasia ja hengitettäviä hiukkasia).

Kaavio 4. Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvotason 50 µg/m³ ylitysten lukumäärä Kuopiossa vuosina 2007-2024.

Kaupungin ilmanlaatua heikentää eniten katupöly (hengitettävät hiukkaset)

Maaperän haitta-aineet

Maaperän haitta-ainepitoisuuksia tutkitaan kaavoitettavien alueiden maankäytön suunnittelun yhteydessä. Haitta-aineiden ympäristö- ja terveysvaikutusten riskiarvioinnilla selvitetään, onko tarpeen tehdä kunnostustoimenpiteitä alueen suunniteltu käyttö huomioiden.

Maaperän haitta-ainetutkimuksia sekä maaperän kunnostamista tehdään myös uudisrakentamisen sekä rakennusten purkamisen yhteydessä. Vuonna 2025 maaperäkunnostusta tehtiin kuudessa kohteessa.

Yritystonttien kunnostuksella mahdollistetaan uusi yritystoiminta

Kellonimen öljyterminaalialueen maaperä kunnostettiin massanvaihdoilla. Kiinteistöltä poistettiin noin 9000 tonnia (394 kuormaa) öljyhiilivedyillä pilaantunutta maa-ainesta. Kunnostuksen jälkeen alueen pohjavedessä on havaittu jäänteitä öljyhiilivedystä. Alueen jatkokunnostustarvetta selvitetään vuoden 2026 aikana. Ympäristötarkkailua jatketaan alueella olevista viidestä pohjavesiputkesta kerran vuodessa. Öljyterminaalitoimintaan kuuluneen hulevesialtaan öljyhiilivetypitoiset sedimentit kunnostetaan vuonna 2026. Sedimenttialtaan kunnostuksella varmistetaan, etteivät sedimenttien öljyhiilivedyt pääse kulkeutumaan Kallaveteen.

Teollisuuskadun yritysalueella on kunnostettu maaperää alueen uudisrakentamisen yhteydessä kiinteistöllä, jossa on aikoinaan käsitelty ja vastaanotettu polttoainetta. Kunnostustyö jatkuu vuoden 2026 aikana.

Kahden polttoainejakeluaseman purkamisen yhteydessä kunnostettiin jakeluasematoiminnasta pilaantunut maaperä.

Kelloniemen öljyterminaalin maaperä kunnostettiin 2025.

Ympäristönsuojelun hankkeita

Hanke	Toteutus	Budjetti ja omarahoitussuus	Keskeiset tavoitteet	Rahoitus	Lisätietoja
Liito-orava-LIFE	8/2018–3/2025	Koko hanke 8,9 milj. €, Kuopion osuus 630 000 €, omarahoitus 130 000 €	Hankkeessa on luotu hyviä käytäntöjä liito-oravan suojelun ja maankäytön suunnittelun yhteensovittamiseksi. Lisäksi on tuotu viestinnän ja ympäristökasvatuksen keinoin esiin kuinka hyvin suunniteltu viheralueiden verkosto tarjoaa ihmisille lähiliikunta-mahdollisuuksia ja henkistä hyvinvointia, sekä samalla suojelee liito-oravan elinympäristöjä.	EU:n LIFE-rahoitus ja toteuttajat	www.kuopio.fi/liito-orava-life
Pohjois-Savon alueellinen energianeuvonta –hankkeet	5/2019–4/2025	Hankkeet yht. 372 678 €, omarahoitus 56 600 €	Puolueettoman energianeuvonnan antaminen kuluttajille, kunnille ja pk-yrityksille koko Pohjois-Savon alueella.	Energiavirasto	www.kuopio.fi/energianeuvonta
Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU) –hanke	2023–2026	Koko hanke 1,3 milj. €, Kuopion osuus 483 805 €, omarahoitus 58 954 €	SISU-hankkeessa on tehty 15 eri kunnan ja seutukuntien välistä ilmastoyhteistyötä. Hankkeessa on juurrutettu ilmastotyötä kuntien jokapäiväiseen toimintaan. Näkyvä ja avoin ilmastotyö lisää Pohjois-Savon maakunnan ja seutujen vetovoimaa mm. elinkeinoelämän keskuudessa. Kuopion ja Siilinjärven ilmastokoordinaattori vastaa hankkeen Kuopion seudun toteutuksesta.	Pohjois-Savon liitto EAKR, mukana olevat kunnat ja toteuttajat	www.pohjoissavonsisu.fi
Helmi-Halmejoki	2024–2025	Hanke 18 600 €, omarahoitus 20 %	Halmejoen luonnonsuojelualueen kaupungin omistaman osan hoito- ja käyttösuunnitelman laadinta, luonnonhoito ja vieraslajien torjunta.	Ympäristöministeriön Kunta-Helmi-rahoitus, Kuopion kaupunki	
Helmi-uuselinympäristöt	2024–2025	Hanke 58 600 €, omarahoitus 20 %	Vanhan ratavarren raivaukset ja hoidot Matkuksessa ja Pienessä Neulamäessä, Antikkalan laskettelurinteen alaosan hoidon suunnittelu ja toteutus sekä sienilajiston inventoinnit, Sormulanvaaran luonnonsuojelualueen paahdeympäristöjen raivaukset ja avaukset sekä hoitosuunnitelman päivitys.	Ympäristöministeriön Kunta-Helmi-rahoitus, Kuopion kaupunki	

Taulukko 2. Vuonna 2024 käynnissä olleita hankkeita, joissa Kuopion kaupunki on päätoteuttajana tai osatoteuttajana.

KUOPIO

*Kuopion elinvoima
pohjaa rikkaaseen
luontoon.*

Kuopion kaupungin alueellinen
ympäristönsuojelu 3/2026

